

Er religionsfrihed en selvfølge? Hvornår bliver mennesker forfulgt eller krænket på grund af deres tro? Og kan man opnå fredelig sameksistens verdens religioner imellem? I skoleåret 2016/17 har mere end 150 klasser fra overbygningen rundt om på Sjælland arbejdet med projektet Religionsfrihed, som er udbudt af folkekirkelige skoletjenester.

Af John Rydahl, talsmand for Landsnetværket af folkekirkelige skoletjenester

Sammen med køn, sprog, race, etnicitet og politisk observans er religionsfrihed ifølge FN en af de grundlæggende menneskerettigheder, som man ikke må krænkes på.

Hovedparten af landene i FN har ratificeret menneskerettighedserklæringen, hvilket i princippet betyder, at den stort set skulle være universelt gældende, men virkeligheden viser noget andet. Således optræder repræsentanter for alle de store verdensreligioner ifølge hjemmesiden www.sameksistens.dk i større eller mindre grad både i rollen som krænkede og krænkere rundt om i verden. Aktuelt kører der således en sag i Danmark om det betimelige i, at nogle gymnasier har forbudt eleverne at bede i skoletiden, mens man andre steder i verden stræbes efter livet pga. sin tro. Hertil kommer så, at religion gennem de seneste 15 år har stået øverst på den verdenspolitiske dagsorden – bl.a. som et element i det »civilisationernes sammenstød«, som den amerikanske politolog Samuel

Huntington profeterede i 1993 i sin reaktion på kollegaen Francis Fukuyamas analyse af den politiske verdenssituation som vundet af Vesten efter Berlinmurens fald.

»Det var tydeligvis en god idé, at eleverne først skulle beskæftige sig med religionsfrihed i en kontekst, de følte sig hjemme i, dvs. lejrskole-casene. Bagefter var det lettere for dem at udtale sig og mene noget om de politiske cases.«

Sofie, lærer, Roskilde

Som sådan kan man sige, at religionsfrihed indskrives sig i rækken af epokale problemer, som den tyske didaktikprofessor Wolfgang Klafki argumenterer for som en kvalitet ved den gode undervisning – at man i skolen tager emner til behandling, der er relevante for elevernes forståelse af dem selv og verden omkring dem – således at det ikke blot har potentiale til at danne dem til medborgere men også til verdensborgere.

En sådan pointe flugter tillige formålet for skolens samlede virke, hvor det bl.a. hedder, at eleverne skal blive fortrolige med den danske kultur og historie samt få forståelse for andre lande og kulturer – altså en god portion reformpædagogiks logik i kombination med et nationalkonservativt sigte og tilsat en snert globalt udblik.

Af disse grunde har der i regi af de folkekirkelige skoletjenester gennem de seneste par år været arbejdet på udviklingen af et projekt om religionsfrihed til grundskolens 7. - 9. klasser.

»Jeg kan godt lide, at man ikke bare sidder på en stol og kigger ned i en bog, mens læreren siger en masse ting. Og så kan jeg godt lide, at man går ud og skal prøve at tage hensyn til en masse forskellige menneskers meninger.«

David, 8. klasse, Roskilde – om at arbejde med projektet Religionsfrihed

Pilotklasser og FN-relationer

Den første version af materialet, som i særlig grad satte fokus på de historiske forudsætninger for religionsfrihedens stadfæstelse, blev udviklet og afprøvet i samarbejde med et par pilotklasser og deres lærer i Rudersdal Provsti. Tilbagemeldingerne herfra dannede derefter grundlag for videreudviklingen af projektet, som i indeværende skoleår har været afviklet af mere end 150 overbygningsklasser forskellige steder på Sjælland, og aktuelt er ved at blive evalueret med henblik på udvikling af en endelig version af projektet.

Under udviklingen af projektet besøgte FN's observatør for Religionsfrihed professor Heiner Bielefeldt Danmark, og via et samarbejde mellem Københavns Kommune og Religionslærerforeningen

blev der formidlet en kontakt mellem arbejdsgruppen under de folkekirkelige skoletjenester og Heiner Bielefeldt. Han endte således med at bidrage til projektet med en tale om vigtigheden af respekten for religionsfrihed, der i indeværende år indgår som et videoindslag i det materiale, eleverne arbejder med. Denne kontakt affødte endvidere en relation til FN-byen i Nordhavn, som i anden runde lagde rammer til et inspirationskursus for de deltagende lærere.

»Jeg er måske kommet til at tænke lidt mere over, at de troende let kan blive lidt krænkede på nogle områder, hvor jeg tidligere tænkte – nårh ja, det er der da ikke noget problem i eller ...«

Augusta, 8. klasse, Roskilde – om at arbejde med projektet Religionsfrihed

Ud over disse elementer indgår i anden version af forløbet arbejdet med en række fiktive og aktuelle cases med forskellige dilemmaer i relation til religionsfriheden. Ikke mindst disse har eleverne været optagede af. De fiktive cases angår meget elevnære problemstillinger, som eleverne arbejder med i et rollespilskoncept, mens der arbejdes mere analytisk og undersøgende med de aktuelle cases. I denne anden version er der også udviklet en hjemmeside, hvorigennem eleverne kan arbejde med projektet. Her kan man også skabe sig et overblik over projektets enkelte elementer og Fælles Mål for hvert af de tre fag historie, kristendomskundskab og samfundsfag.

Videre perspektiver

De foreløbige tilbagemeldinger fra nogle af de klasser, der har arbejdet med projektet i anden runde peger i retning af, at projektet kunne vinde yderligere, hvis dele af stoffet organiseres som et såkaldt lærings-spil – fx bygget op over en story-line. Dette bliver der arbejdet videre med frem mod skoleåret 2018/19.

David og Augusta går i 8. klasse på Roskilde Privatskole. Deres klasse har arbejdet med projektet Religionsfrihed. Sofie er klassens lærer.